

1. Toppozada, M., Hafez, E.S.E. Injectable Contraceptives in Human Reproduction Conception and Contraception (Hafez E.S.E. ed) 2nd ed. pp.604-632. Detroit, Michigan, 1980.
2. Dziuk, P.J. and Cook, B "Passage of Steroids through Silicone Rubber" Endocrinology. 78(1) (1966) : 208-211.
3. Benagiano, G. "Long-acting Systemic Contraceptives" in Regulation of Human Fertility (Diczfalusy, E.ed.) pp.345. WHO Symposium, Moscow, 1976.
4. PIACT Product News, Volume 4 Number 1, March 1982.
5. Reproduction Report "Injectables and Implants" Series K Number 2, 1983.
6. Fotherby, K. "Factors Affecting the Duration of Action of the Injectable Contraceptive Norethisterone enanthate" Contraception Delivery System 2(3), (1981) : 249-257.
7. _____. "Occurrence of Ovulation in Women Receiving the Injectable Contraceptive Norethisterone enanthate" Contraception 18(5), (1978) : 535-542.
8. Goebelsmann, U. et al "Serum Norethisterone Concentrations following Intramuscular Norethisterone enanthate Injection Effect upon Serum FSH, LH, Estradiol and Progesterone" Contraception 19(1979) : 283-312.
9. Weiner, E. and Johansson, E.D.B. "The Influence of Norethisterone enanthate on Ovarian function" Acta Endocrinologica 83(2), (1976) : 386-392.

10. Werawatgoempa, S. et al "The Effect of Injectable Norethisterone enanthate on Ovarian Hormones in Thai Woman" Contraception 21 (3), (1980) : 299-309.
11. Mahgoub, S.E.L. and Karim, M. "The long-term Use of Injectable Norethisterone enanthate as a Contraceptive" Contraception 5(1), (1972) : 21-29.
12. Zanartu, J. and Navarro, C. "Fertility Inhibition by an Injectable Progestogen Acting for Three Months : A Clinical Survey of 130 Fertile Woman Treated with Norethisterone enanthate" Obstetrics and Gynecology 31(5), (1968) : 627-633.
13. Mill, T.M. et al "The Metasolic Clearance rate and Urinary Excretion of Oral Contraceptive Drug Norethisterone" American Journal of Obstetrics and Gynecology 120(6), (1974) : 763-772.
14. Kamyab, S. et al "Metabolism and Tissue Distribution of Norethisterone and Norgestrel in Rabbits" Journal Endocrinology 39, (1967) : 423-435.
15. Yalow, R.S. and Berson, S.A. "Assay of Plasma Infuline in Human Subjects by Immunological Method" Nature 184 (1959) : 1648-1652.
16. Back, D.J. et al "Studies on the Enzymatic Clearance of Norethisterone enanthate" Contraception 23 (1981) : 125-132.
17. Saxena, B.N. et al "Radioimmunoassay of Serum Norethisterone enanthate Levels in Women after Intramuscular Administration" Journal of Steroid Biochemistry 8, (1977) : 1111-1119.

18. Howard, G. Warren, R.J. and Fotherby K. "Plasma Level of Norethisterone in Women Receiving Norethisterone enanthate Intramuscularly" Contraception 12, (1975):45-52.
19. Fotherby, K. and Koetsawang, S. "Metabolism of Injectable Formulations of Contraceptive steroids in obese and Thin Women" Contraception 26(1), (1982) : 51-58.
20. John G. Wagner. "Linear Compartment Models" in Fundamentals of Clinical Pharmacokinetics, 1st ed., pp.57-61, Drug intelligence Publication, Hamilton, Illinois, 1975.
21. เต็มศรี ชำนิจารกิจ และ บุพา อ่อนท้วม. "สัหสัมพันธ์และความถดถอยที่เป็นเส้นตรง" สถิติวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ 1(สิงหาคม 2523) : 121-132.
22. Sang, G.W. et al "Pharmacokinetics of Norethisterone enanthate in Humans" Contraception 24(1), (1981) : 15-27.
23. WHO TASK force on long-acting Systemic Agents for the Regulation of Fertility" Multinational Comparative Clinical Evaluation of two Long-acting Injectable Contraceptive Steroids : Norethisterone enanthate and Medroxyprogesterone acetate I. Use-effectiveness". Contraception 15(1977) : 513-533.
24. Fotherby, K. and Khan, F.S. "In vitro Hydrolysis of 19- Norsteroid esters" Journal steroid Biochemistry 13(1980) : 461-462.
25. Giwa-Osagie, O.F. et al "Norethisterone enanthate as an Injectable Contraceptive : Use of a Modified Dose Schedule" British Medical Journal 1 (6128), (1978) : 1660-1662.

26. WHO Task Force on Long-action Systemic Agents for the Regulation of Fertility. "Multinational Comparative Clinical Evaluation of Two Long-acting Injectable Contraceptive Steroid : Norethisterone enanthate and Depomedroxyprogesterone acetate II Bleeding Patterns and Side Effects" Contraception 17(1978) : 395-406.
27. Leiman, G. "Depomedroxyprogesterone acetate as a Contraceptive Agent " Its Effect on Weight and Blood Pressure" American Journal of Obstetrics and Gynecology 144(1), (1972) : 97-102.
28. Virutamasen, P. et al. "A Clinical and Metabolic Study of Norethisterone enanthate in Thai woman" Contraception 22(4), (1980) : 397-408.
29. Kesseru - Koos, E. et al "Fertility Control with Norethisterone enanthate A Long-acting Parenteral Progestagen" Acta Europaea Fertilitatis 4(4), (1973) : 203-221.
30. Ekins, R.P. "Basic Principle and Theory" British Medical Bulletin 30, (1974) : 3-11.
31. _____ . and Newman, B. (1970) "Theoretical Aspects of saturation analysis. P.11, in (Diczfalusy, E.ed.) 2nd Symposium, Steroid Assay by Protein Binding. Karolinska symposia. Geneva.
32. Abraham, G.E. "Radioimmunoassay of Ste in Biological Materials" Acta Endocrinologica Suppl. 75 (1974) : 1-42.

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักการของ RIA (Radioimmunoassay)

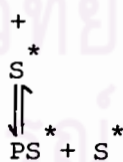
การหาปริมาณสารโดยวิธี RIA มีหลักเกณฑ์ทั่วไปเหมือนวิธี competitive protein binding หรือวิธี saturation analysis (30) คือถ้า S เป็นสารที่ต้องการหาปริมาณ P เป็น receptor reagent ที่มีความจำเพาะต่อการรวมตัวกับ S

เมื่อ S ทำปฏิกิริยากับ P ซึ่งความเข้มข้นคงที่ ขณะปฏิกิริยาถึงสมดุลแล้วจะเขียนสมการอย่างง่ายได้เป็นดังนี้

จากสมการ ความเข้มข้นของ P คงที่ เพราะฉะนั้นการเกิด PS สัมพันธ์กับ S เนื่องจาก S มักจะมากกว่า P เมื่อเกิดสมดุลแล้ว จะมี S เหลือ

เพื่อจะวัดปริมาณสาร S จะต้องมีส่วน S* ซึ่งเป็นสารที่มีสูตรโครงสร้างทางเคมีเหมือนสาร S แต่ต่างกันว่า S* เป็นสารติดสัณฐานสี (labelled compound) S และ S* ควรจะทำปฏิกิริยาเคมีกับ P ได้เหมือนกัน (31) เมื่อมีส่วน S* เพิ่มเข้ามาในปฏิกิริยาเคมีสมการเคมีจึงเขียนใหม่ ดังนี้

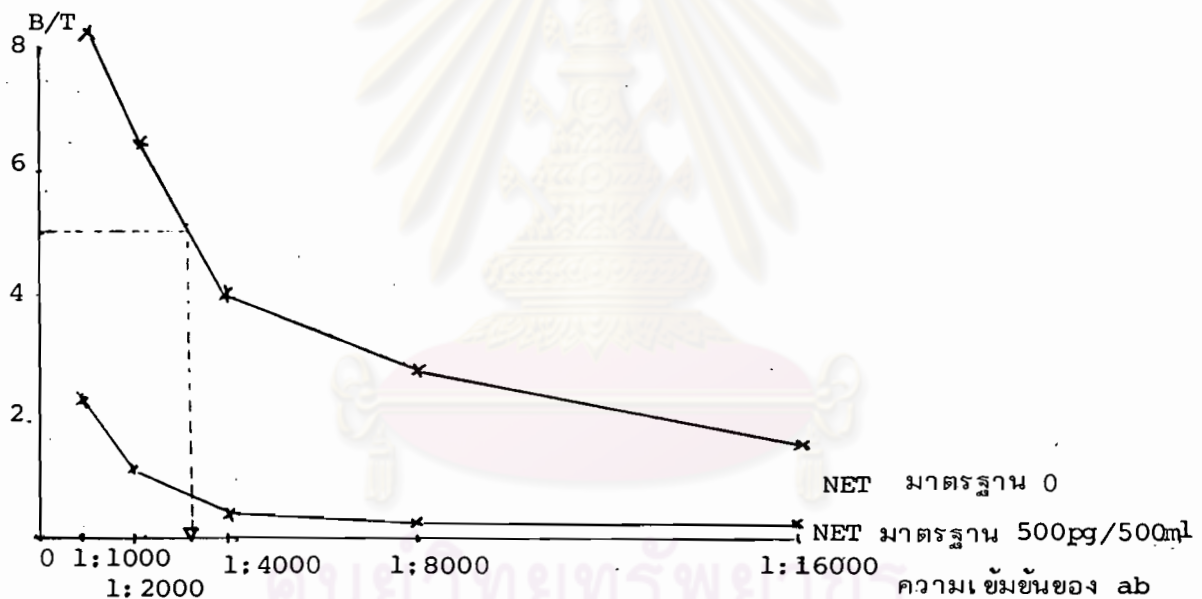

ในกรณีที่สาร P และ S* มีค่าคงที่ ถ้า S มากจะมี PS มาก และได้ PS* ลดลง ดังนั้น จึงมี S* เหลือเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นความเข้มข้นของสารตัวอย่างจะหาได้โดยการเปรียบเทียบ PS* ที่ได้กับ PS* ที่เกิดกับสารละลายมาตรฐาน

1. การหาความเข้มข้นของแอนติบอดี Ab (antibody) ที่เหมาะสมในการวัดปริมาณ

เนื่องจาก Ab ที่ได้รับไม่ได้บอกรายละเอียดในการละลายเพื่อใช้ในการวัด จึงต้องหาความเข้มข้นที่เหมาะสมสำหรับใช้วัดปริมาณ โดยเลือกใช้ NET มาตรฐาน 0 และ 500 pg/500 มล. ความเข้มข้นของ Ab ในหลอดทดลองแต่ละชุด คือ 1 ต่อ 1000, 1 ต่อ 2000, 1 ต่อ 4000, 1 ต่อ 8000, 1 ต่อ 16000 โดยทำตามวิธีของ RIA incubate ที่ 4°C เป็นเวลา 18 ชม. นำผลที่ได้มาเขียนกราฟระหว่าง % B/T (B คือ bound complex และ T คือ จำนวนกัมมันตภาพรังสีที่เดิมลงไปหลอดปฏิบัติการ) กับความเข้มข้นของ Ab ดังรูป

จากกราฟพบว่าเมื่อความเข้มข้นของ Ab ในหลอดทดลองสูง ปฏิกริยารวมตัวเป็น bound complex (B) ของ Ab กับ $^3\text{H-NET}$ และ NET มาตรฐานก็สูงตามด้วย นั่นคือ B ขึ้นกับความเข้มข้นของ Ab โดยทั่ว ๆ ไป นิยมเลือกอัตราส่วน $\frac{B_0^*}{T}$ เท่ากับ 50% ในการทดลองนี้เลือก Ab ที่มีความเข้มข้น 1 : 3200 ซึ่งจะได้อัตราส่วน $\frac{B_0^*}{T}$ เท่ากับ 50%

B_0^* = ปฏิกริยาการรวมกันเป็น bound complex ระหว่าง Ab กับ $^3\text{H-NET}$ โดยไม่มี NET มาตรฐานในหลอดทดลอง

2. ความแม่นยำของการวัดปริมาณ NET ด้วยวิธี RIA

การวัดปริมาณของสารด้วยวิธีใด ๆ ก็ตาม จะเชื่อถือได้ต้องแสดงให้เห็นว่าวิธีนั้น มีความจำเพาะในการวัด ความถูกต้อง และความแม่นยำในการวัด ทำโดย เตรียม pool serum เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- 2.1 ใช้ HFS เรียกกลุ่มนี้ว่า pool A ถือเป็น serum blank
- 2.2 เติมสารมาตรฐาน NET ลงใน HFS ให้มีความเข้มข้นของ NET 1000pg/ml เรียกว่า pool B
- 2.3 เติมสารมาตรฐาน NET ลงใน HFS ให้มีความเข้มข้นของ NET 5000 pg/ml เรียกว่า pool C

ทำการวัดปริมาณ NET จากทั้ง 3 pool โดยวัด pool ละ 10 ตัวอย่างทำตามวิธีของ RIA นำมาคำนวณ $\bar{x}$, S.D., %cv และค่า % extraction recovery (ได้จากการเติม $^3\text{H-NET}$ ลงในน้ำเหลืองก่อนทำการสกัดด้วยอีเธอร์) จัดเป็นการหาค่าของการวัดที่เวลาเดียวกัน (intraassay) แล้วหา reproducibility โดยทำซ้ำเติมอีก 2 ครั้ง รวมเป็น 3 ครั้ง ทำให้สามารถคำนวณหาค่าการวัดต่างวันกัน (interassay)

ผล pool B intraassay ได้ %c.v. = 9.40%, 9.189%, 8.93%
interassay ได้ %c.v. = 15.11%

$$\text{พิสัยของ pool B} = 930.558 \pm 281.24 \text{ (}\bar{x} \pm 2\text{SD)}$$

$$\text{ความแม่นยำ (accuracy)} = 93.06\%$$

pool C intraassay ได้ %c.v. = 6.55%, 5.4%, 8.4%
interassay ได้ %c.v. = 7.173%

$$\text{พิสัยของ pool C} = 4351.2728 \pm 624.30 \text{ (}\bar{x} \pm 2\text{SD)}$$

$$\text{ความแม่นยำ (accuracy)} = 87.02\%$$

จากผลข้างต้นเมื่อดูจากค่า % c.v. ของการวัดต่างวันกัน (interassay) ไม่เกิน 20% ซึ่งอยู่ในขอบเขตที่ยอมรับได้ (32) แสดงว่าวิธีการนี้มีความแม่นยำในการวัดพอ

ที่จะเชื่อถือได้ ทิสัยของ pool B และ C เราจะนำมาทำ quality control chart เก็บเอาไว้เพื่อใช้ในการเทียบค่า internal standard ทุกครั้งที่ทำการทดลอง $\bar{x} \pm 2SD$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค.

การคำนวณค่าทางสถิติ

1. ค่าเฉลี่ย (Mean; $\bar{x}$) ,

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N_x}$$

$$\bar{y} = \frac{\sum y}{N_y}$$

2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation; SD)

$$SD_x = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{N_x - 1}}$$

$$SD_y = \sqrt{\frac{\sum (y - \bar{y})^2}{N_y - 1}}$$

3. ค่าสัมประสิทธิ์ความเบี่ยงเบน (coefficient of variation; %c.v.)

$$\%c.v. = \frac{SD}{\text{Mean}} \times 100$$

4. การทดสอบสมมติฐาน

ตัวอย่าง การเปรียบเทียบน้ำหนักก่อนฉีดยากับหลังฉีดยาของเข็มแรกในสตรีอาสา

สมัคร

กลุ่มที่ 1 (N = 10)

ใช้การทดสอบแบบ paired "t" test

สมมติฐาน $H_0 : \mu = 0$

$H_a : \mu \neq 0$

อาสาสมัคร เลขที่	น.น. ก่อนฉีด (สัปดาห์ที่ 1)	น.น. หลังฉีด (สัปดาห์ที่ 9)	ค่าผลต่าง d	d- $\bar{d}$	(d- $\bar{d}$) ²
1	52.5	53.5	1.0	0.51	0.260
5	45.0	45.4	0.4	-0.09	0.008
7	58.5	61.0	2.5	2.01	4.040
9	59.0	60.0	1.0	0.51	0.260
11	57.5	58.6	1.1	0.61	0.372
13	50.7	50.4	-0.3	-0.79	0.624
15	47.5	47.0	-0.5	-0.99	0.980
17	50.8	50.0	-0.8	-1.29	1.664
19	47.0	47.0	0	-0.49	0.240
20	48.0	48.5	0.5	0.01	0.0001

$$\sum d = 4.9$$

$$\sum (d-\bar{d})^2 = 8.4482$$

$$\text{ค่าเฉลี่ยของผลต่าง } (\bar{d}) = \frac{\sum d}{n} = \frac{4.9}{10} = 0.49$$

$$\text{ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน } (s) = \sqrt{\frac{\sum (d-\bar{d})^2}{n-1}} = \sqrt{\frac{8.4482}{10-1}} = \sqrt{0.9387}$$

ค่าความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ย (S $\bar{d}$ หรือ standard error of mean)

$$S\bar{d} = \frac{s}{\sqrt{n}} = \frac{\sqrt{0.9387}}{10} = .307$$

$$\text{สูตร paired "t" test } t = \frac{\bar{d}}{S\bar{d}} = \frac{0.49}{0.307} = 1.596$$

$$\text{ค่า } t_{.05 \text{ df}_9} = 2.262$$

เนื่องจากค่าที่คำนวณออกมาได้น้อยกว่าค่าวิกฤต (Critical value) ที่เปิดได้จากตาราง distribution of t (Two-tailed Tests)

ค่าความน่าจะเป็นของค่า t ที่คำนวณได้ตกอยู่ในเขตยอมรับสมมติฐาน จึงสรุปว่าน้ำหนักของสัตว์อาสาสมัครก่อนฉีดยา เข็มที่ 1 และหลังฉีดยา เข็มที่ 1 ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวอย่าง การเปรียบเทียบน้ำหนักก่อนฉีดยาเข็มแรกในสตรีอาสาสมัครกลุ่มที่ 1
กับกลุ่มที่ 2

ใช้การทดสอบแบบ Unpaired "t" test

$$H_0 : \mu_1 - \mu_2 = 0$$

$$H_A : \mu_1 - \mu_2 \neq 0$$

	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2
จำนวน (n)	10	10
ค่าน้ำหนักเฉลี่ย ($\bar{x}$)	51.65	53.40
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s)	5.10	3.46

$$\text{จากสูตร } SE\bar{X}_1 = \frac{s_1}{\sqrt{n_1}}, \quad SE\bar{X}_2 = \frac{s_2}{\sqrt{n_2}}$$

$$SE\bar{X}_1 = \frac{5.10}{\sqrt{10}} = 1.61; \quad SE\bar{X}_2 = \frac{3.46}{\sqrt{10}} = 1.09$$

$SE\bar{X}_1 - \bar{X}_2$ = ความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ย 2 ชุด (standard error

between 2 mean)

$$\begin{aligned} SE\bar{X}_1 - \bar{X}_2 &= \sqrt{(SE\bar{X}_1)^2 + (SE\bar{X}_2)^2} \\ &= \sqrt{(1.61)^2 + (1.09)^2} = \sqrt{3.78} = 1.943 \end{aligned}$$

$$t = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2) - (\mu_1 - \mu_2)}{SE\bar{X}_1 - \bar{X}_2} \quad \text{กรณี } n_1 = n_2$$

$$= \frac{(51.65 - 53.40) - 0}{1.943} = 0.901$$

$$\text{ขั้นแห่งความอิสระ (df)} = (n_1 - 1) + (n_2 - 1) = 18$$

$$t_{0.5, df_{18}} = 2.101 \text{ จากตาราง distribution of } t \text{ (Two-}$$

tailed Test)

ความน่าจะเป็นของค่า t ที่คำนวณได้ตกอยู่ในเขตยอมรับสมมติฐาน จึงสรุปว่า
น้ำหนักก่อนฉีดยาเข็มแรกในสตรีอาสาสมัครกลุ่มที่ 1 กับกลุ่มที่ 2 ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติ

ภาคผนวก ง.

1. วิธีคำนวณหาความถดถอยเชิงเส้นเมื่อความสัมพันธ์ของค่า y (ความเข้มข้นของระดับยาในเลือด ; ng/ml) และ x (เวลา ; วัน) เป็นแบบ exponential curve fit ดังสมการ

$$y = ae^{bx}$$

x	x ²	x- $\bar{x}$	(x- $\bar{x}$) ²	y	lny	(lny) ²	xlny
35	1225	-10.5	110.25	0.907	-0.10	0.010	-3.5
42	1764	-3.5	12.25	0.653	-0.43	0.185	-18.06
49	2401	3.5	12.25	0.444	-0.81	0.656	-39.69
56	3136	10.5	110.25	0.347	-1.06	1.124	-59.36
Σ 182	8526	0	245.00	2.351	-2.40	1.975	-120.61

$$\bar{x} = 45.5$$

$$\begin{aligned}
 \text{จากสูตร } b &= \frac{\sum x_i \ln y_i - \frac{1}{n} (\sum x_i) (\sum \ln y_i)}{\sum x_i^2 - \frac{1}{n} (\sum x_i)^2} \\
 &= \frac{-120.6 - \frac{1}{4}(182)(-2.4)}{8526 - \frac{1}{4}(33124)} = \frac{-120.61+109.2}{245} \\
 &= \frac{-11.41}{245} = 0.0466
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 a &= \exp \left[\frac{\sum \ln y_i}{n} - \frac{b \sum x_i}{n} \right] \\
 &= \exp \left[\frac{2.4}{4} - \frac{(-0.0466)182}{4} \right] \\
 &= \exp \left[-0.6 + 2.1203 \right] = e^{1.5203} \\
 &= 4.57
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 r^2 &= \frac{\left[\sum x_i \ln y_i - \frac{1}{n} \sum x_i \sum \ln y_i \right]^2}{\left[\sum x_i^2 - \frac{(\sum x_i)^2}{n} \right] \left[\sum (\ln y_i)^2 - \frac{(\sum \ln y_i)^2}{n} \right]} \\
 &= \frac{\left[-120.61 - \frac{1}{4}(182)(-1.42) \right]^2}{\left[8526 - \frac{33124}{4} \right] \left[1.975 - \frac{(5.76)}{4} \right]} \\
 &= \frac{130.1881}{131.075} = 0.993
 \end{aligned}$$

2. ตัวอย่างการคำนวณหาความเข้มข้นที่เวลาใด ๆ ($\hat{y}$) สัมผัสที่ 63 วัน

$$\begin{aligned}
 \text{จากสูตร } y &= ae^{-bx} \\
 &= 4.57 \cdot e^{-0.0466 \times 63} \\
 &= 0.2426
 \end{aligned}$$

3. ตัวอย่างการหาช่วงความเชื่อมั่น 95% ของ $\mu_{y.x}$ (21)

$$\text{จากสูตร } \hat{y} - t \frac{S_{\hat{y}}}{2} \leq \mu_{y.x} \leq \hat{y} + t \frac{S_{\hat{y}}}{2}$$

กำหนดให้ $S_{y.x}$ เป็นค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่าในเชิงถดถอย (Standard error of estimated regression line)

$S_{\hat{y}}$ เป็นค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าประมาณ (Standard error of estimated y) ที่ค่า x แต่ละค่า

$$\begin{aligned}
 S_{x.y} &= \sqrt{\frac{\left[\sum (\ln y_i)^2 - \frac{(\sum \ln y_i)^2}{n} \right] [1-r^2]}{n-2}} \\
 &= \sqrt{\frac{\left[1.975 - \frac{(5.76)}{4} \right] [1-0.993]}{2}} \\
 &= \sqrt{\frac{0.767 \times 0.007}{2}} = \sqrt{0.002684} = 0.0518 \\
 S_{\hat{y}} &= S_{y.x} \sqrt{\frac{1}{n} + \frac{(x-\bar{x})^2}{\sum x_i^2 - \frac{(\sum x_i)^2}{n}}}
 \end{aligned}$$

$$= 0.0518 \sqrt{\frac{1}{4} + \frac{110.25}{8526 - \frac{1}{4}(33124)}}$$

ที่เวลา 35 วัน

$$= 0.0518 \times 0.84 = 0.04351$$

จะได้ช่วงความเชื่อมั่น 95% ของ $\mu_{y.x}$ ที่เวลา 35 วัน

$$0.90 - (4.299)(0.0435) \leq \mu_{y.x} \leq 0.90 + (4.299)(0.0435)$$

$$0.90 - 0.187 \leq \mu_{y.x} \leq 0.90 + 0.187$$

$$0.713 \leq \mu_{y.x} \leq 1.807$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติการศึกษา

ชื่อ นางสาว ศิริพร ธนะแพสัย
วุฒิการศึกษา ปริญญาเกสรชัยศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล
ปีการศึกษา 2523-2524

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย